

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови**

**ПЕРЕКЛАД АНГЛІЙСЬКОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ УКРАЇНСЬКОЮ
МОВОЮ В МЕДІЙНИХ ТЕКСТАХ (НА МАТЕРІАЛІ *BBC NEWS*)**

Кваліфікаційна робота

освітнього ступеня «бакалавр»
студентки 4 курсу бакалаврату
освітньої програми

**«Переклад з англійської та другої
західноєвропейської мови»,**

спеціальність – 035.041 Філологія

(германські мови та літератури (переклад
включно), перша – англійська)

Анни Костянтинівни ГЕРАСИМЕНКО

Науковий керівник:

к.філол.н., доц. Ірина ДАНИЛЬЧЕНКО

«Допущено до захисту»

Протокол засідання

кафедра теорії та практики перекладу з англійської мови

протокол №13 від «03» червня 2024 року

в.о.завідувача кафедри _____ (підпис)

к.філол.н. Олена Підгрушна

КИЇВ

2024

АНОТАЦІЇ

Герасименко А.К. Переклад англійської екологічної лексики українською мовою в медійних текстах (на матеріалі *BBC News*): Рукопис кваліфікаційної роботи бакалавра за спеціальністю 035 Філологія. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2024. 61 с.

Робота досліджує переклад екологічної лексики англійськомовних медійних текстів *BBC News* українською мовою. Дослідження фокусується на тому, як екологічні терміни та поняття передаються з англійської на українську, зокрема звертаючи увагу на специфіку використання термінів у контексті різноманітних медійних жанрів. Основною метою дослідження є аналіз мовних засобів, які використовуються у текстах екологічної тематики, та їх адаптація для українськомовної аудиторії. Матеріалом для аналізу стали медійні тексти *BBC News*, що охоплюють різноманітні екологічні теми, серед яких зміна клімату, забруднення довкілля, збереження біорізноманіття тощо. У результаті дослідження виявлено основні труднощі та виклики, з якими стикаються перекладачі при відтворенні екологічної лексики, а також специфічні стратегії та прийоми, що використовуються для їх подолання. Висновки підкреслюють важливість врахування культурних та мовних особливостей при перекладі екологічних текстів, адже коректний переклад здатен вплинути на сприйняття та розуміння екологічних проблем українською аудиторією. Сформульовано рекомендації щодо покращення якості перекладу екологічної лексики, зокрема, зосереджено увагу на важливості точного та зрозумілого відтворення специфічних термінів та концептів. Дослідження має значення для медіаграмотності та критичного аналізу медійного дискурсу, сприяючи підвищенню обізнаності суспільства про екологічні проблеми та їх можливі рішення через адекватний і точний переклад медійного контенту.

Ключові слова: екологічна лексика, мовні засоби, медійні тексти, Бі-Бі-Сі, переклад, трансформації, міжкультурна комунікація

Herasymenko A.K. English-Ukrainian Translation of Ecology Vocabulary in Media Texts (a case of *BBC News* texts): Manuscript of the bachelor's qualification thesis in the specialty 035 Philology. Kyiv: Taras Shevchenko National University of Kyiv, 2024. 61 p.

The paper investigates the translation of environmental vocabulary in English media texts of *BBC News* into Ukrainian. The study focuses on how environmental terms and concepts are translated from English into Ukrainian, in particular, paying attention to the specifics of the use of terms in the context of various media genres. The main purpose of the study is to analyze the linguistic means used in environmental texts and their adaptation for the Ukrainian-speaking audience. The

material for the analysis is BBC News texts covering various environmental topics such as climate change, environmental pollution, biodiversity conservation, etc. The study reveals the main difficulties and challenges faced by translators when rendering environmental vocabulary, as well as specific strategies and techniques used to overcome these difficulties. The conclusions emphasize the importance of taking into account cultural and linguistic features when translating environmental texts, as correct translation can affect the perception and understanding of environmental issues by the Ukrainian audience. Recommendations for improving the quality of translation of environmental vocabulary are formulated, in particular, the attention is focused on the importance of accurate and understandable reproduction of specific terms and concepts. The study is important for media literacy and critical analysis of media discourse, contributing to raising public awareness of environmental problems and their possible solutions through adequate and accurate translation of media content.

Keywords: ecological vocabulary, language means, media texts, BBC, translation, transformations, intercultural communication

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ	11
1.1 Огляд основних підходів до перекладу та відтворення специфіки екологічної лексики	11
1.2 Роль контексту та культурних аспектів у перекладі екологічних термінів та виразів	15
1.3 Аналіз особливостей перекладу медійних текстів з акцентом на екологічну тематику.....	19
Висновки до першого розділу.....	24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ В МЕДІЙНИХ ТЕКСТАХ ВІД BBC NEWS	26
2.1 Ідентифікація та класифікація екологічних термінів та фраз в англійських медійних текстах BBC news.....	26
2.2 Стратегії та прийоми перекладу англійської екологічної лексики українською мовою	32
2.3 Аналіз перекладу на прикладах конкретних текстів: успішні та проблемні моменти	38
Висновки до другого розділу	40
РОЗДІЛ 3. ВПЛИВ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ НА РОЗУМІННЯ МЕДІЙНИХ ТЕКСТІВ.....	42
3.1 Оцінка впливу перекладу на сприйняття та розуміння екологічних тем українським читачем.....	42
3.2 Роль перекладача у формуванні екологічної свідомості через медійні тексти	44

3.3 Пропозиції щодо вдосконалення перекладу екологічної лексики в медійних текстах	46
Висновки до третього розділу.....	49
ВИСНОВКИ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	55
ДОДАТКИ.....	62

ВСТУП

Актуальність дослідження, присвяченого перекладу екологічної лексики в медійних текстах, визначається важливістю екологічних питань у сучасному світі. Зростання уваги до проблем збереження природи, кліматичних змін та сталого розвитку вимагає ефективного комунікаційного зв'язку між різними культурами та мовами. Відтак, переклад екологічної лексики у медійних текстах виявляється ключовим елементом, що сприяє розумінню та усвідомленню екологічних проблем на міжнародному рівні.

Робота розглядає теоретичні основи перекладу екологічної лексики, включаючи огляд основних підходів до перекладу та відтворення специфіки термінів та виразів. Дослідження ролі контексту та культурних аспектів у перекладі екологічних термінів дозволить визначити вплив мовно-культурних особливостей на точність передачі інформації. Ми звертаємо увагу на аналіз перекладу екологічної лексики в медійних текстах, зосереджуючись на матеріалах від BBC News. Це дозволяє ідентифікувати та класифікувати екологічні терміни та фрази, а також визначити стратегії та прийоми перекладу, що використовуються українськими перекладачами. Робота вивчає вплив перекладу екологічної лексики на розуміння медійних текстів українськими читачами. Оцінка впливу перекладу на сприйняття екологічних тем та роль перекладача у формуванні екологічної свідомості визначають практичне значення дослідження.

Отже, дана робота присвячена вивченню теоретичних та практичних аспектів перекладу екологічної лексики в медійних текстах, сприяючи вдосконаленню комунікації та розумінню екологічних проблем у міжнародному контексті.

Ступінь розробленості проблеми у науковій літературі. Увагу дослідників на сьогодні привертають як проблеми теоретичних засад термінознавства (В. В. Дубічинський, М. Д. Гінзбург, С. В. Гриньов, Т. Р. Кияк, І. М. Кочан, В. М. Лейчик), так і питання, пов'язані із застосуванням результатів теоретичних досліджень у практиці міжнародного спілкування, гармонізації термінологічних систем, поєднанні традиційних та інноваційних процесів їхнього розвитку в умовах глобалізації та інтеграції наукових і виробничих галузей діяльності людини (Т. Бадія, Г. Будін, Х. Галінські, Дж. Загер, Е. Лараз, Л. А. Манерко, В. Ф. Новодранова, Р. Охлі, Х. Піхт, С. Райт, С. Д. Шелов). Досліджені базові поняття та основні аспекти формування екологічних термінів в українській мові (С. В. Овсейчик), термінотворчі процеси екологічної терміносистеми в англійській мові (Т. А. Алесенко, І. Г. Гусева, О. М. Іващина, Н. Г. Кантишева, М. А. Ков'язина), інноваційні процеси в лексиці екологічної сфери в сучасній англійській мові (Є. Г. Балют та Ю. А. Зацний), комунікативні моделі екологічного дискурсу (І. О. Розмірець), окремі аспекти екологічного дискурсу на базі англійської мови (С. В. Баранова, Н. А. Красильникова, С. Н. Семенова, Л. В. Сологуб та О. Г. Хитрова). Незважаючи на вагомий внесок вищезазначених науковців у дослідження екологічного дискурсу, витоки та особливості перекладу екологічних термінів з англійської на українську мову досі висвітлені не в повній мірі.

Об'єктом дослідження є процес перекладу екологічної лексики в медійних текстах.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти перекладу екологічної лексики, зокрема, основні підходи, роль контексту та культурних аспектів, стратегії та прийоми перекладу, аналіз успішних та проблемних моментів перекладу екологічних термінів та виразів.

Метою дослідження є вивчення та аналіз процесу перекладу екологічної лексики в медійних текстах з метою розкриття теоретичних основ, ідентифікації проблем та пошуку шляхів вдосконалення цього процесу. Дослідження спрямоване на розуміння впливу перекладу на сприйняття екологічних тем українським читачем та визначення ролі перекладача у формуванні екологічної свідомості.

Завдання дослідження:

- провести огляд основних теоретичних підходів до перекладу екологічної лексики;
- дослідити роль контексту та культурних аспектів у перекладі екологічних термінів та виразів;
- проаналізувати особливості перекладу медійних текстів з екологічною тематикою;
- ідентифікувати та класифікувати екологічні терміни та фрази в англійських медійних текстах BBC News;
- вивчити стратегії та прийоми перекладу англійської екологічної лексики українською мовою;
- провести аналіз перекладу на прикладах конкретних текстів, виокремивши успішні та проблемні моменти;
- оцінити вплив перекладу на сприйняття та розуміння екологічних тем українським читачем;
- визначити роль перекладача у формуванні екологічної свідомості через медійні тексти;
- сформулювати пропозиції щодо вдосконалення перекладу екологічної лексики в медійних текстах.

Ці завдання спрямовані на комплексне розгляд та аналіз перекладу екологічної лексики в контексті медійних текстів з метою вдосконалення цього процесу та підвищення ефективності комунікації в екологічному вимірі.

Методи дослідження. У даному дослідженні використовуються різноманітні методологічні підходи для комплексного вивчення процесу перекладу екологічної лексики в медійних текстах. Серед них використовуються аналітичний метод для розгляду основних підходів та стратегій перекладу, компаративний аналіз для порівняння англійської та української екологічної лексики, та емпіричні методи для аналізу конкретних текстових матеріалів.

Наукова новизна дослідження полягає в системному підході до вивчення перекладу екологічної лексики в медійних текстах, врахуванні ролі контексту та культурних аспектів у перекладі, а також узагальненні успішних та проблемних моментів з використанням матеріалів BBC News. Дослідження спрямоване на розширення теоретичного розуміння процесу перекладу екологічної лексики та внесення нових даних у сферу лінгвістики та перекладознавства.

Теоретичне значення. Результати дослідження можуть використовуватися для поглиблення теоретичного розуміння процесу перекладу екологічної лексики в контексті медійних текстів. Теоретичне значення полягає в розкритті основних підходів та принципів перекладу екологічної лексики, що може слугувати основою для подальших досліджень у галузі перекладознавства та лінгвістики.

Практичне значення. Отримані в ході дослідження результати мають важливе практичне значення для перекладачів, редакторів та журналістів, які працюють з медійними текстами екологічної тематики. Висновки та рекомендації роботи можуть бути використані для поліпшення якості перекладу, підвищення ефективності комунікації та збільшення розуміння

екологічних питань читачами, сприяючи таким чином формуванню більш високого рівня екологічної свідомості української громадськості.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів та висновків до них, загальних висновків, списку використаної літератури, що налічує 60 позицій (на 7 сторінках), та додатків (на 3 сторінках). Загальний обсяг роботи – 61 сторінка, обсяг основного тексту роботи – 46 сторінок, в тому числі 3 таблиці.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ

1.1 Огляд основних підходів до перекладу та відтворення специфіки екологічної лексики

У контексті лінгвістичних аспектів перекладу екологічної лексики першочергова увага приділяється семантичним, морфологічним та синтаксичним особливостям перекладу термінів. В аспекті семантики визначення точних еквівалентів для екологічних термінів та слів фахової мови екології є ключовим завданням, оскільки дотримання точності та належне відтворення значень є вирішальними для забезпечення ефективного сприйняття інформації читачами. Наприклад, неформальна назва пер- і поліфторалкільних речовин *forever chemicals* певний час не мала усталеного відповідника в українській мові через її розпливчате формулювання, у 2023 році платформи новин, як то *Бі-Бі-Сі Україна* та ін., почали використовувати вираз «вічні хімікати», який нещодавно закріпився у словниках.

Морфологічні особливості перекладу екологічних термінів також важливі, оскільки вони впливають на структуру та форму висловлення [13]. Врахування морфологічних особливостей допомагає уникнути втрати сутності термінів та забезпечити їх відтворення відповідно до мовних норм та правил. Такий лінгвістичний підхід вимагає великої уваги до деталей, врахування семантичних нюансів та адаптацію морфології для забезпечення адекватності перекладу. Здійснення цих лінгвістичних аспектів впливає на якість та ефективність перекладу екологічної лексики в медійних текстах, сприяючи точному та зрозумілому відтворенню екологічних концепцій для української аудиторії [6].

У галузі синтаксичних аспектів перекладу екологічної лексики важливо розглядати використання синтаксичних конструкцій з метою передачі контексту

та особливостей екологічних термінів. Синтаксичні рішення можуть включати в себе використання сполучень слів та фраз, які найкраще передають повноту та точність оригіналу. Такий підхід допомагає забезпечити належне розуміння екологічних концепцій українською аудиторією, зберігаючи при цьому структурні та семантичні властивості мови джерела [27, с. 33].

Розгляд синтаксичних засобів для відтворення специфіки екологічних висловлювань також включає аналіз типів речень, порядку слів та вживання різних синтаксичних конструкцій у контексті екологічних текстів. Визначення оптимальних синтаксичних засобів для виразу екологічних ідей та понять сприяє точному відтворенню інтенцій автора та збереженню логічної структури тексту. Спрямованість на синтаксичні аспекти перекладу враховує не лише лексичні, а й граматичні особливості, що сприяє подальшому удосконаленню якості перекладу екологічної лексики в медійних текстах, полегшуючи сприйняття та розуміння екологічних концепцій читачами [55].

Вивчення семіотичних аспектів перекладу екологічної лексики виявляється ключовим у забезпеченні ефективної комунікації. Одним із аспектів є використання знаків та символів для передачі екологічних понять. Зазначені знаки можуть бути культурно-зумовленими, і важливо враховувати їхнє значення та емоційний вплив на читача. Додатково, семіотика перекладу медійних текстів з екологічною тематикою включає аналіз різних способів візуалізації інформації, таких як графіки, діаграми та ілюстрації, що можуть сприяти кращому розумінню екологічних концепцій [7].

Увага приділяється культурним варіантам у перекладі знаків та символів. Врахування різниці у сприйнятті культурних елементів може допомогти вибрати найбільш адекватні та ефективні семіотичні засоби для передачі змісту тексту. Семіотичний підхід до перекладу екологічної лексики допомагає створювати зрозумілі та емоційно насичені тексти, які ефективно впливають на

читача та сприяють збереженню значення екологічних концепцій в перекладі [42].

У сфері перекладу екологічної лексики, особливу увагу приділяється культурним варіативам, оскільки вони визначають спосіб сприйняття та розуміння термінів та виразів в різних культурних контекстах. Культурні варіативи включають не лише лінгвістичні аспекти, а й відображення культурних нюансів та цінностей у перекладі. Аналіз впливу культурних аспектів на відтворення специфіки екологічної лексики вимагає урахування традицій, обрядів, ідіом та виразів, які є характерними для кожної культури [8].

Здатність передати екологічні концепції таким чином, щоб вони були прийнятні та зрозумілі відповідно до культурних очікувань, визначає ефективність перекладу. У процесі розгляду культурних варіатив у перекладі екологічної лексики, важливо не лише уникати лінгвістичних помилок, а й зберігати глибину та насиченість значень термінів, що відіграє ключову роль у забезпеченні вірної трактації екологічних понять у новому культурному контексті [18].

В аспекті використання термінологічних баз даних у перекладі екологічної лексики, визначається значущість наявності та ефективності цих ресурсів для перекладачів. Термінологічні бази даних, що містять визначення, еквіваленти та приклади вживання термінів, стають невід'ємною складовою успішного перекладу екологічної лексики, особливо в сфері наукових та технічних текстів. Аналіз доступних та ефективних термінологічних ресурсів для перекладу є важливим завданням, щоб забезпечити консистентність та точність використання термінів у перекладі [12].

При цьому важливо враховувати актуальність та оновленість таких баз даних, оскільки термінологія у галузі екології може змінюватися та поповнюватися новими термінами з розвитком наукових досліджень. У процесі

перекладу екологічної лексики, використання термінологічних баз даних сприяє не лише точності, але й ефективності, забезпечуючи перекладачам доступ до вичерпної та перевіреної інформації для надійного відтворення специфіки екологічних термінів у перекладі [2, с. 43].

Вибір еквівалентів у перекладі екологічної лексики визначається рядом стратегій, спрямованих на максимальне збереження семантичного навантаження та структури оригіналу. Однією з ключових стратегій є визначення контекстуального значення екологічних термінів та врахування специфічних нюансів їхнього вживання у конкретному контексті. Стратегії вибору еквівалентів можуть варіюватися залежно від категорій екологічних термінів [36].

Наприклад, для наукових термінів може бути обрано більш точний або стандартизований еквівалент, зокрема використання термінологічних джерел чи наукових публікацій. У той час як для популярної екологічної лексики стратегія може включати в себе використання більш доступних та зрозумілих виразів для аудиторії. Порівняння стратегій вибору еквівалентів у науковому та популярному екологічному дискурсі важливо для врахування особливостей сприйняття інформації аудиторією. Такий аналіз дозволяє підібрати оптимальні еквіваленти, які враховують якість перекладу та відповідають специфіці цільового тексту [15].

В останні роки технологічні інновації значно вплинули на процеси перекладу екологічної лексики. Зокрема, використання машинного перекладу стало необхідністю для оптимізації часових та ресурсних витрат. Сучасні системи машинного перекладу, враховуючи контекст та специфіку екологічної термінології, дозволяють перекладачам швидше та ефективніше виконувати завдання, а також забезпечують високу ступінь консистентності у виборі еквівалентів [39, с. 49].

Аналіз впливу технологічних інновацій на якість та ефективність перекладу екологічної лексики включає оцінку можливостей автоматичного редагування та коригування тексту. Це допомагає уникнути типових помилок та підвищує загальний стандарт перекладу. Іншим важливим аспектом технологічної інновації є використання інтерактивних платформ та хмарних сервісів для співпраці між перекладачами, що дозволяє обмінюватися досвідом та здобутими знаннями в режимі реального часу. Такі технологічні зміни перетворюють традиційний підхід до перекладу екологічної лексики, роблячи його більш ефективним та адаптованим до сучасних вимог наукового та практичного спілкування [11, с. 62].

1.2 Роль контексту та культурних аспектів у перекладі екологічних термінів та виразів

Важливість контексту в передачі екологічної термінології визначається необхідністю врахування широкого спектру можливих значень та варіантів вживання термінів у різних ситуаціях. Контекст надає додаткову інформацію, яка допомагає визначити точне значення екологічного терміну та передати його відтінки, сприяючи збереженню автентичності перекладу. Зокрема, у випадку екологічної лексики, де терміни можуть мати специфічне значення в різних галузях науки чи промисловості, контекст дозволяє уникнути непорозумінь та вибрати вірний еквівалент [47].

Врахування синтаксичних та стилістичних особливостей контексту також допомагає забезпечити гармонію та логічність у виборі перекладацьких рішень. Контекст у перекладі екологічної термінології виступає як ключовий фактор, що визначає точність та повноту передачі значень, а також допомагає уникнути втрати інформації та зберегти наукову або технічну коректність у тексті [16].

Взаємозв'язок між контекстом та розумінням екологічних термінів визначається важливістю контексту як ключового фактора у розкритті семантичної глибини термінів. Контекст допомагає враховувати специфічні ситуації та умови, в яких вживаються екологічні терміни, що, в свою чергу, визначає їхнє точне значення та конотації. Розуміння екологічних термінів без адекватного контексту може призвести до неправильного тлумачення чи навіть спотворення їхнього сенсу [59, с. 70].

Наприклад, одне й те ж слово може мати різні відтінки значень у залежності від того, чи використовується в науковому дискурсі, в медійних матеріалах чи в розмовній мові. Такий взаємозв'язок визначає необхідність врахування контексту як важливого фактора в процесі перекладу екологічної термінології, забезпечуючи точність та повноту передачі значень термінів у новому мовному середовищі [21].

Роль контексту визначення множинності значень екологічних слів вельми суттєва, оскільки багатозначність термінів у цій галузі може виникати з різноманітних причин. Контекст допомагає визначити, яке саме значення слів слід використовувати в конкретному випадку, враховуючи обставини, в яких вони вживаються. Наприклад, термін "екосистема" може мати різні відтінки значень, включаючи екологічний, соціальний або економічний аспекти [44, с. 67].

Контекст, в якому вживається цей термін, допомагає читачеві чи слухачеві точно зрозуміти, на яке саме аспекти екосистеми звертається автор чи говорник. Контекст визначає межі інтерпретації термінів та допомагає уникнути недорозумінь у сприйнятті екологічних слів, особливо коли вони відомі своєю полісемією. У процесі перекладу цей аспект набуває особливого значення, оскільки точність визначення значень термінів у новому мовному контексті вимагає ретельного розгляду контекстуальних нюансів [24].

Культурні аспекти в перекладі екологічних термінів відіграють ключову роль у визначенні сприйняття та розуміння текстів, особливо коли мови належать різним культурним середовищам. Кожна культура має свої унікальні перекладацькі традиції, особливості сприйняття природничих явищ та специфічний спосіб вираження екологічних понять. У зв'язку з цим, перекладач повинен враховувати культурні нюанси та вибирати терміни, які не лише передають значення, але й відтворюють культурний контекст [17, с. 54].

Важливість культурних аспектів стає особливо актуальною в контексті екологічних проблем, що стають глобальними. Терміни, пов'язані з екологією та природоохороною, можуть мати різні емоційні чи соціокультурні відтінки у різних культурах, що впливає на сприйняття текстів та їхнє взаєморозуміння. Культурні аспекти в перекладі екологічних термінів визначають не лише лінгвістичну точність, але й глибоко впливають на сприйняття та інтерпретацію інформації щодо екологічних питань, враховуючи унікальні особливості культурних спільнот [5, с. 77].

Адаптація екологічних виразів до культурних особливостей у перекладі включає в себе не лише передачу лексичного значення, але й врахування особливостей мислення, уявлень та відношення до природи в різних культурах. Кожна культура має власний спосіб вираження та розуміння екологічних понять, і, отже, перекладач повинен вміло підлаштовувати вирази так, щоб вони були природними та зрозумілими для читачів цільової мови [22, с. 92].

Адаптація також передбачає уникнення термінів чи виразів, що можуть бути сприйняті негативно або неправильно в культурному контексті перекладу. Наприклад, екологічні кампанії та заходи можуть вимагати використання таких виразів, які стимулюють позитивну реакцію в конкретній культурі, або, навпаки, уникання термінів, які можуть викликати непорозуміння чи суперечки. Адаптація екологічних виразів до культурних особливостей в перекладі

спрямована не лише на забезпечення мовної точності, але й на врахування культурних конотацій та вибір таких виразів, які ефективно сприймаються аудиторією цільової культури [38].

Взаємодія між культурними нюансами та точністю перекладу визначає найбільш ефективний спосіб передачі екологічної інформації, забезпечуючи збереження семантичної глибини термінів у новому культурному контексті. Культурні відмінності можуть включати в себе різницю в ставленні до природи, різні концепції та цінності щодо екологічних питань. Отже, перекладач повинен враховувати ці нюанси, щоб не тільки точно передати значення термінів, але й врахувати культурний контекст, що формує сприйняття цих термінів [26].

Важливо враховувати, що точність перекладу екологічних термінів залежить від того, наскільки добре перекладач знає культуру обох мовних середовищ. Сприйняття природи, розуміння екологічних проблем та підходи до їх розв'язання можуть відрізнятися в кожній культурі, і це має великий вплив на вибір еквівалентів та виразів у перекладі. Взаємодія між культурними нюансами та точністю перекладу становить важливий аспект, що визначає успіх в передачі не лише лінгвістичної, але й культурної специфіки екологічної лексики [46].

Вплив культурних аспектів на вибір еквівалентів у перекладі є невід'ємною частиною процесу адаптації мовного матеріалу до специфіки та унікальності культури цільового оточення. Перекладач повинен бути особливо чутливим до культурних відмінностей, оскільки екологічна термінологія часто вражає національні та регіональні особливості у розумінні та відношенні до природи [60, с. 102].

При виборі еквівалентів для екологічних термінів, перекладач повинен враховувати не лише лінгвістичні аспекти, але й культурні відмінності у сприйнятті природи, ставленні до різних видів екологічних проблем, та особливостях вираження занять природозахистом. Цей вплив культурних

аспектів на вибір еквівалентів має значення для забезпечення виразності та відповідності тексту цільовій аудиторії. Культурно-зумовлені перекладацькі рішення допомагають зберегти і передати не лише термінологічну, а й концептуальну глибину екологічних висловлювань, сприяючи точному і зрозумілому перекладу [4].

Важливість розуміння культурних конотацій у контексті екологічного перекладу визначається необхідністю передачі не лише лексичного значення термінів, а й їхніх асоціацій та емоційного відгуку у конкретній культурі. Культурні конотації визначають, як сприймаються терміни та вирази в певному суспільстві, а також впливають на емоційний вимір мовлення. У сфері екологічного перекладу, де важливо сприяти усвідомленню екологічних питань та стимулювати природосприйняття, розуміння культурних конотацій має критичне значення [10].

Перекладач повинен враховувати, які екологічні терміни або вирази можуть мати позитивні асоціації та які можуть викликати негативні сприйняття, враховуючи культурний фон та історію кожного народу. Такий підхід допомагає підтримувати вірність та природність перекладу, а також враховувати культурні особливості аудиторії. Врахування культурних конотацій сприяє створенню точного та ефективного перекладу, який передає не лише фактичне значення слів, але й їхню культурну семантику [50].

1.3 Аналіз особливостей перекладу медійних текстів з акцентом на екологічну тематику

Медійні тексти в екологічній тематиці належать до різноманітних жанрових форматів, включаючи телевізійні передачі та документальні фільми, радіопередачі та інтерв'ю, а також інтернет-статті та новинні портали. Телевізійні передачі і фільми пропонують візуальне представлення екологічних

проблем та розвитку ситуації, надаючи глядачам можливість бачити та відчувати важливість екологічних питань. Радіопередачі та інтерв'ю, з свого боку, акцентують увагу на аудіальних аспектах, дозволяючи слухачам поглибити своє розуміння екологічних тем [45].

Інтернет-статті та новинні портали виступають як ефективний інструмент розповсюдження інформації, дозволяючи користувачам миттєво отримувати оновлену та об'єктивну інформацію про екологічні питання. Всі ці медійні формати мають свої особливості та вимоги до перекладу, що враховує як візуальні, так і аудіальні аспекти, а також сприйняття та увагу аудиторії відповідно до конкретного медійного контексту [29].

Лексичні особливості перекладу медійних текстів з екологічною тематикою вимагають уважного відбору термінології та виразів для забезпечення точності інформації та враження, яке хоче висловити автор чи виробник контенту. У процесі перекладу, враховуючи мовні та культурні відмінності, важливо добирати еквіваленти, що відповідають конкретному контексту та виражають зазначені екологічні поняття [19, с. 80].

При цьому, перекладач повинен уникати простого заміщення слів без врахування їхньої семантики та використовувати терміни, які максимально передають відтінки значень оригіналу. Крім того, врахування стилістичних особливостей та вибір відповідних екологічних слів для досягнення певного емоційного ефекту важливі для забезпечення ефективного сприйняття інформації читачем чи глядачем. Такий підхід до лексичного вибору у перекладі медійних текстів дозволяє забезпечити збереження не лише фактичної інформації, але й емоційної та експресивної сфери, яка є важливою у передачі екологічних тем [30].

Особливості стилістики та тональності у перекладі медійних текстів з екологічною тематикою визначають ефективність сприйняття інформації та

емоційну взаємодію з аудиторією. Стилїстика вимагає врахування особливостей вибору мовних засобів, їхньої емоційної забарвленості та адаптації до конкретного медійного жанру. У контексті екологічної тематики, де емоційний відгук та залучення уваги глядачів чи слухачів грають ключову роль, стилїстичні рішення визначають ефект взаємодії з публікою [56].

Тональність, або емоційна насиченість тексту, також має значення у медійних перекладах. Важливо відтворити не лише фактичну інформацію, але й емоційне забарвлення оригіналу, що може бути важливим чинником для залучення та зацікавлення аудиторії. Перекладач повинен уважно відбирати слова та вирази для вираження тону, який відповідає інтонації оригіналу, зберігаючи при цьому природність та призначення медійного контенту. Такий підхід допомагає досягти гармонійної взаємодії мовленнєвих засобів з інтонацією та емоційною вартістю оригіналу в медійному перекладі [31].

Мультимедійні елементи в медійних текстах з екологічною тематикою є важливим аспектом, який перекладач повинен враховувати при перекладі. Візуальні та аудіальні складові, такі як графічні матеріали, зображення, анімація, звукові ефекти та музичний супровід, можуть нести додатковий емоційний заряд та інформаційний контекст. У перекладі мультимедійних елементів важливо зберігати їхню цільову функцію та ефективно передавати публіці відчуття та інтенсивність оригіналу [41].

Наприклад, при перекладі відеоматеріалів з екологічною тематикою, перекладач повинен враховувати не лише вербальний зміст, але й візуальний компонент, зберігаючи реалізм та ефективність зображення для аудиторії. Звукові ефекти та музика також впливають на загальний враження від медійного контенту, тому їхній переклад має враховувати емоційний тон та створювати аналогічний вплив на слухачів. Загальний підхід до перекладу мультимедійних елементів передбачає гармонійне поєднання візуальних та

вербальних компонентів, забезпечуючи збереження ефективності та вірності оригіналу у медійному контексті [37].

Аналіз ефективності перекладу медійних текстів з екологічною тематикою є важливим етапом оцінки передачі інформації та враження від контенту в новій мові та культурному контексті. Перш за все, необхідно оцінювати вірність передачі ключових екологічних термінів та понять, забезпечуючи точність та наукову вірність перекладу. Це важливо для забезпечення зрозумілості та вірності інформації, що презентується аудиторії [25, с. 67].

Далі слід оцінити ступінь адаптації контенту до культурних особливостей та емоційних експресій цільової аудиторії. Важливо, щоб переклад не лише передавав інформацію, але й сприймався природно та викликав відповідний емоційний резонанс. Оцінка ефективності включає в себе і аналіз стилістичних та тональних аспектів, забезпечуючи відповідність стилю та настрою оригіналу у перекладі [51].

У контексті мультимедійних текстів, ефективність також оцінюється через збереження візуальних та аудіальних елементів, які впливають на загальний враження від контенту. Осмислений та глибокий аналіз дозволяє виявити сильні та слабкі сторони перекладу, роблячи акцент на його здатність ефективно впливати на цільову аудиторію та відтворювати усі аспекти екологічної інформації [34].

Креативність у перекладі медійних текстів з екологічною тематикою відіграє ключову роль у створенні враження та зацікавлення аудиторії. Перекладач повинен мати не лише глибоке розуміння наукових та екологічних термінів, але й творчий підхід до їх відтворення, особливо у контексті медійного контенту. Креативність у перекладі означає вміння знайти нестандартні, але вірні еквіваленти, які ефективно виражають суть та емоційну нюансованість оригіналу [14].

Це може включати в себе використання гумору, іронії або творчих переосмислень термінів, щоб зробити контент більш привабливим та запам'ятовуваним для аудиторії. Креативність у перекладі мультимедійних елементів дозволяє створювати інноваційні рішення для візуального та аудіального враження. Здатність перекладача вірно передавати екологічну інформацію, при цьому роблячи контент цікавим та захоплюючим, є важливою для залучення уваги аудиторії та підвищення ефективності медійного перекладу [28].

Специфіка перекладу медійних текстів про екологічні кризи та катастрофи вимагає особливої уваги та відповідальності з боку перекладача. Оскільки ці тексти зазвичай несуть інформацію про серйозні та часто драматичні події, точність та емпатія стають ключовими елементами у передачі суті та впливу оригіналу на аудиторію. Під час перекладу таких текстів важливо зберігати наукову вірність і точність термінів, що стосуються природних явищ, забруднення та ймовірних наслідків. Одночасно, перекладач повинен враховувати емоційну забарвленість та гуманітарний аспект інформації, щоб передати не лише факти, але й враження від подій [9].

У медійних текстах про екологічні кризи, може виникати необхідність використання специфічних термінів та виразів, що характеризують екстрені ситуації та заходи для їхнього подолання. Такий переклад вимагає від перекладача не лише знання мови, а й ретельне вивчення контексту та специфічностей екологічних процесів. У контексті медійних текстів про екологічні кризи, де часто важливий не лише факт, але й спосіб представлення інформації, перекладач повинен бути здатен адаптувати стиль та тональність так, щоб вони відповідали драматичному характеру подій та ефективно вражали аудиторію [3].

Висновки до першого розділу

У рамках огляду основних підходів до перекладу та відтворення специфіки екологічної лексики було розглянуто ключові аспекти, включаючи семантичні, морфологічні, синтаксичні, та семіотичні виміри перекладу. Визначено, що лінгвістичні та культурні аспекти важливі для точного та ефективного відтворення екологічних термінів. Розглянуті стратегії вибору еквівалентів, використання термінологічних баз даних, а також вплив технологічних інновацій на процес перекладу. Такий огляд підкреслює необхідність комплексного підходу до перекладу екологічної лексики, де лінгвістична точність, культурна відповідність та використання сучасних технологій взаємодіють для досягнення високого стандарту перекладу в цій науковій галузі.

Роль контексту та культурних аспектів у перекладі екологічних термінів та виразів визначається їхнім впливом на точність та зрозумілість передачі семантики. Контекст визначає точне значення термінів у різних ситуаціях, а культурні аспекти впливають на сприйняття та емоційний відгук до них. Розуміння культурних конотацій та урахування культурного контексту є критичним для забезпечення природності та адаптації екологічної термінології в перекладі, що сприяє ефективному взаєморозумінню та підтримує мету передачі екологічних ідей та концепцій у різних культурних середовищах.

У висвітленні особливостей перекладу медійних текстів з акцентом на екологічну тематику визначено ключові аспекти, які включають точність передачі наукової інформації та термінології, урахування емоційного забарвлення та гуманітарних аспектів, збереження ефективності мультимедійних елементів, а також важливість креативності та адаптації стилю до драматичного характеру екологічних криз та катастроф. Перекладач повинен

виявити баланс між науковістю та емоційністю, забезпечуючи інформативність та вражаючу силу медійного контенту для ефективної комунікації з аудиторією.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ В МЕДІЙНИХ ТЕКСТАХ ВІД BBC NEWS

2.1 Ідентифікація та класифікація екологічних термінів та фраз в англійських медійних текстах BBC news

Після проведення аналізу англійських медійних текстів BBC News можна виділити кілька основних тематичних груп, які часто зустрічаються у їхньому змісті. Однією із ключових тем є кліматичні зміни та екологічна стійкість. У текстах знаходимо такі терміни, як *"climate change"*, *"global warming"*, *"environmental sustainability"*, що свідчать про акцент на питаннях зміни клімату та сталого розвитку.

"The recent report highlights the urgency of addressing climate change to ensure environmental sustainability." [57]

Ще однією важливою темою є забруднення та охорона довкілля. Тут використовуються терміни *"pollution"*, *"environmental protection"*, *"waste management"*:

"Efforts to tackle plastic pollution and enhance waste management are crucial for environmental protection." [57]

Третя тема, що активно обговорюється, - природні катастрофи. У контексті цієї теми використовуються такі терміни, як *"natural disasters"*, *"wildfires"*, *"floods"*. Наприклад:

"The region is grappling with the aftermath of devastating wildfires, emphasizing the impact of natural disasters on local communities." [57]

Ці основні тематичні групи дозволяють виявити актуальні питання, які висвітлюються у медійних текстах BBC News, і вказують на широкий спектр екологічних викликів, з якими стикається сучасний світ.

Таблиця 2.1

Класифікація термінів за тематичними групами

Забруднення та охорона довкілля	Кліматичні зміни та екологічна стійкість	Природні катастрофи
Pollution	Climate change	Natural disaster
Environmental protection	Global warming	Wildfire
Waste management	Environmental sustainability	Hurricane
Sustainable practices	Carbon footprint	Earthquake
Conservation efforts	Renewable energy sources	Tsunami
Emission control	Greenhouse gas reduction	Tornadoe
Clean energy initiatives	Ecological balance	Flood
Biodiversity preservation	Climate resilience	Landslide
Green technologies	Sustainable development	Volcanic eruption
Eco-friendly solutions	Eco-conscious policies	Extreme weather event

Класифікація за масштабом впливу є суттєвим аспектом в аналізі екологічних тем в англійських медійних теках BBC News. У цьому контексті використовуються різні терміни, що визначають розмір та глибину впливу екологічних питань:

"The media often addresses global environmental problems, such as climate change, that impact the entire planet." [57]

На рівні регіонів можливе використання термінів, які стосують регіональних аспектів. Це може стосуватися екологічних викликів, що виникають в конкретних частинах світу. Наприклад:

"The regional aspects of environmental issues are particularly highlighted in discussions about local pollution and conservation efforts." [57]

Масштаб впливу також може охоплювати місцеві екологічні питання що стосуються конкретних місцевостей. Такі питання можуть включати місцеві забруднення, управління відходами та збереження біорізноманіття:

"Local environmental issues, such as pollution in urban areas, demand immediate attention and community-driven solutions." [57]

Така класифікація дозволяє більш детально розглядати екологічні питання на різних рівнях впливу, враховуючи їхню загальну та локальну важливість.

Таблиця 2.2

Класифікація термінів за рівнем впливу

Глобальні проблеми	Регіональні проблеми	Місцеві проблеми
Global warming Climate change Biodiversity loss on a global scale Ozone layer depletion International environmental treaties Cross-border pollution Global deforestation Ocean acidification Depletion of global fish stocks Worldwide resource depletion	Regional climate patterns Regional air quality Specific regional ecosystems Regional water scarcity Regional conservation initiatives Impact of industrialization on regional environments Regional biodiversity assessments Regional environmental policies Pollution in specific geographical areas Regional deforestation issues	Urban air pollution Local water contamination Waste management in communities Wildlife preservation in local parks Urban heat islands Localized deforestation projects Neighborhood-level conservation efforts Community-based renewable energy projects Local wildlife rehabilitation centers Municipal green infrastructure initiatives

Розрізнення за типом інформації в екологічних медійних текстах грає важливу роль у вирішенні проблем та усвідомленні громадськістю актуальних екологічних питань. В англійських медійних джерелах, таких як BBC News, можна виділити різні типи інформації, що впливають на сприйняття екологічних тем. Один з ключових типів інформації - наукові дані та дослідження. Використання термінів, таких як *"scientific studies"*, *"research findings"*, та *"statistical data"*, дозволяє медійним джерелам представляти об'єктивні та науково обґрунтовані аспекти екологічних проблем:

"Recent scientific studies highlight the alarming rate of deforestation in the Amazon rainforest, emphasizing the urgent need for conservation efforts." [57]

Інший важливий тип інформації - експертні оцінки та коментарі. Вживання термінів, таких як *"expert opinions"*, *"commentaries"*, та *"analysys"*, дозволяє включити в текст особисті точки зору визначених експертів у сфері екології:

"Leading environmental scientists provide insightful commentaries on the potential impacts of climate change on marine ecosystems." [57]

Третій тип інформації - освітні матеріали та інформаційні кампанії. Використання термінів, таких як *"educational materials"*, *"information campaigns"*, та *"awareness initiatives"*, підкреслює роль медійних платформ у підвищенні екологічної свідомості громадськості:

"Media outlets actively contribute to environmental awareness through educational materials, fostering a greater understanding of sustainable practices." [57]

Таке розрізнення за типом інформації допомагає забезпечити різноманітність та глибину розгляду екологічних питань у медійних джерелах.

Таблиця 2.3

Класифікація термінів за типом інформації

Наукові дані та дослідження	Експертні оцінки та коментарі	Освітні матеріали та інформаційні кампанії
Scientific studies	Expert opinions	Educational materials
Research findings	Environmental commentaries	Information campaigns
Statistical data	Analyst perspectives	Awareness initiatives
Environmental metrics	Commentary from specialists	Environmental education
Empirical evidence	Expert viewpoints	Public awareness
Experimental results	Authoritative analyses	Educational outreach
Peer-reviewed research	Evaluations by scholars	Infographics and visual aids
Ecological surveys	Commentary from thought leaders	Eco-friendly lifestyle
Data-driven analysys	Insights from environmentalists	Green living resources
Field observations		Environmental awareness

	Expert reviews	
--	----------------	--

Дослідження медійних текстів BBC News виявило вміле використання мовних засобів для акцентуації екологічних тем та створення імпактних повідомлень. У багатьох статтях спостерігається використання статистичних даних для підкреслення серйозності екологічних питань. Наприклад, у статті про зміни клімату використовується фраза:

"The stark reality of a 2-degree Celsius rise in global temperatures demands immediate action." [57]

Додатково, в текстах можна помітити активне використання термінів з емоційним забарвленням, що розширює спектр вражень від екологічних проблем. Такі вирази, як *"environmental crisis"*, *"urgent call to action"*, та *"ecological catastrophe"*, сприяють формуванню емоційного зв'язку з читачем. У статтях BBC News це може виглядає так:

"The unfolding environmental crisis paints a bleak picture of the future unless immediate action is taken." [57]

Крім того, реторичні прийоми, такі як використання запитань для залучення уваги, активно використовуються для створення вразливого та розгорнутого зображення екологічних проблем. У текстах можна знайти запитання вроджені в заголовках, наприклад:

"How can we address the escalating threat of deforestation in the Amazon?" [57]

Аналіз мовних засобів у медійних текстах BBC News свідчить про вдале використання різноманітних мовних прийомів для підсилення впливу та емоційного зв'язку з аудиторією, підсилюючи важливість екологічних тем.

Після дослідження англійських медійних текстів BBC News виявлено, що екологічні пріоритети різняться в залежності від рубрик і розділів, де публікуються матеріали. В розділі "Climate Change" акцент робиться на

глобальних змінах клімату та їхніх наслідках. У статтях цієї рубрики зустрічається використання термінів, таких як *"carbon emissions"*, *"global warming"*, та *"climate action"*. Наприклад:

"The latest report on carbon emissions highlights the urgent need for global cooperation to combat climate change." [57]

У рубриці *"Wildlife Conservation"* основна увага приділяється охороні природи та різноманітності видів. Тут використовуються терміни, такі як *"biodiversity conservation"*, *"endangered species protection"*, та *"ecosystem preservation"*. Приклад:

"Efforts in biodiversity conservation are crucial to safeguarding our planet's delicate ecosystems." [57]

В розділі *"Green Technology"* зосереджено увагу на технологічних рішеннях для зменшення екологічного впливу. У статтях цієї рубрики можна знайти терміни, такі як *"renewable energy technologies"*, *"sustainable innovations"*, та *"environmentally friendly solutions"*. Наприклад:

"Advancements in renewable energy technologies are shaping a more sustainable future." [57]

Цей аналіз свідчить про те, що медійний портал BBC News враховує різні аспекти екології, розміщуючи їх у відповідних розділах та надаючи читачам комплексний погляд на сучасні екологічні проблеми.

Досліджуючи англійські медійні тексти BBC News у відеоформаті, можна виділити деякі особливості мовлення, специфічні для цього медіуму. У відеоматеріалах часто використовується візуальний контент для підкріплення інформації. Відео-репортажі часто надають зображення реальних ситуацій або подій. Таке підкріплення інформації візуальними елементами створює глибший ефект на глядача. Наприклад, у відео про забруднення океанів можна побачити

відзняті забруднені пляжі та викинуті пластикові відходи, що додає реалізму і виразності повідомленню.

Використання відзнятих інтерв'ю та коментарів експертів підсилює авторитетність матеріалу. У відео можна почути фрази від екологів, науковців чи активістів, які дають конкретний контекст та експертний погляд на розглядувану проблему. Також, використання термінів, які підкреслюють важливість відомостей, включає слова та вирази, такі як *"crucial"*, *"critical"*, *"significant impact"*, що спрямовані на враження глядача.

"The critical importance of addressing climate change is evident in the devastating impacts we witness globally." [57]

Особливості мовлення у відеоматеріалах BBC News відзначаються сильним впливом візуальних елементів, експертною думкою та вживанням мовленнєвих засобів для підсилення емоційного зв'язку із глядачем.

2.2 Стратегії та прийоми перекладу англійської екологічної лексики українською мовою

В сучасному світі, де екологічні питання набувають все більшого значення, важливим завданням є ефективний переклад англійської екологічної лексики українською мовою. Це особливо актуально в контексті глобального обговорення та свідомості щодо екологічних викликів. Досліджуються стратегії та прийоми перекладу, спрямовані на точність передачі та збереження сутності англійських термінів, забезпечуючи при цьому адекватність українського відтворення, урахування культурних аспектів та збереження емоційного забарвлення тексту. Дослідження різноманітних підходів до перекладу сприятиме поглибленню розуміння та вдосконаленню методології перекладацького процесу, особливо у контексті екологічної термінології.

"The devastating impact of deforestation on biodiversity cannot be overstated."

"Руйнівний вплив вирубки лісів на біорізноманіття не може бути недооцінений." [57]

У даному випадку, перекладач вдало використав точний еквівалент для *"devastating impact"* - *"руйнівний вплив"*. Також, термін *"deforestation"* точно відтворено як *"вирубка лісів"*. Переклад зберігає семантичну адекватність та передає сутність оригінального висловлювання.

"The urgent need for sustainable energy sources is evident in the face of climate change."

"Термінова необхідність відновлюваних джерел енергії очевидна в умовах зміни клімату." [57]

В цьому прикладі, перекладач правильно використав точний еквівалент для *"urgent need"* - *"термінова необхідність"*. Також, термін *"sustainable energy sources"* перекладено як *"відновлювані джерела енергії"*, що відображає сутність оригінальної ідеї.

"The government's commitment to environmental protection is commendable."

"Зобов'язання уряду до охорони довкілля заслуговує визнання." [57]

У цьому випадку, перекладач використав точний еквівалент для *"commitment"* - *"зобов'язання."* Також, термін *"environmental protection"* перекладено як *"охорона довкілля"*, що передає зміст оригінальної фрази.

"The government is taking unprecedented measures to curb carbon emissions."

"Уряд приймає непередбачені заходи для обмеження викидів вуглецю." [57]

У цьому випадку відбулося калькування терміну *"unprecedented measures"* - *"непередбачені заходи"*, що досить точно відображає оригінальний зміст. Термін *"carbon emissions"* також калькульовано як *"викиди вуглецю."*

"The initiative aims to promote eco-friendly practices in the business sector."

"Ініціатива спрямована на сприяння екологічно-дружніх практик у сфері бізнесу." [57]

Тут також відбулося калькування *"eco-friendly practices"* - *"екологічно-дружні практики"*. Переклад вдало відтворює мовну форму оригіналу, але можливо, є інші варіанти для передачі схожого значення.

"The new policy mirrors successful environmental strategies from other nations."

"Нова політика відображає успішні стратегії з охорони навколишнього середовища інших країн." [57]

У цьому випадку спостерігається калькування терміну *"mirrors"* - *"відображає"*. Переклад передає схожість політики з іншими країнами, але можливо, існують альтернативи для уникнення повторення.

"The government is implementing measures to tackle the escalating environmental crisis."

"Уряд впроваджує заходи для протидії наростаючій екологічній кризі." [57]

У цьому випадку, перекладач використав адаптацію, замість прямого перекладу *"tackle"* як *"вирішити"* він використав *"протидіяти"*, щоб виразити активний характер заходів. Така зміна допомагає зберегти семантичну відповідність при перенесенні тексту на іншу мову.

"Scientists propose innovative solutions to mitigate the impact of climate change."

"Вчені пропонують новаторські рішення для пом'якшення впливу зміни клімату." [57]

У цьому випадку, перекладач також використав адаптацію, замість буквального перекладу *"mitigate"* як *"зменшити"*, використовано *"пом'якшення"* для передачі ідеї зменшення негативного впливу.

"The community is rallying together to promote sustainable living practices."

"Спільнота об'єднується для сприяння сталому способу життя." [57]

Тут використана адаптація, оскільки термін *"rallying together"* буквально перекладено як *"об'єднується,"* що відображає активну участь громади у підтримці сталого способу життя.

"The environmental activists are urging the government to step up its game in tackling deforestation."

"Екологічні активісти закликають уряд посилити заходи у боротьбі з обвалюванням лісів." [57]

У цьому випадку, фразеологізм *"step up its game"* було перекладено як *"посилити заходи"*. Цей вираз вдалий, оскільки передає ідею підвищення зусиль та активності в урядових діях проти обвалювання лісів.

"The new policy on waste management is a game-changer in our approach to environmental sustainability."

"Нова політика управління відходами - це великі зміни у нашому підході до екологічної стійкості." [57]

Тут фразеологізм *"game-changer"* відтворено як *"великі зміни"*, що добре передає сутність нової політики як ключового елементу змін у підході до екологічної стійкості.

"The initiative to plant a million trees has gained traction among the general public."

"Ініціатива з посадки мільйона дерев здобула популярність серед громадськості." [57]

Тут використано фразеологізм *"gained traction"*, який перекладено як *"здобула популярність"*. Це точно відображає ідею широкого прийняття та підтримки серед громадськості.

"The government's decision to allocate funds for renewable energy projects is a positive step toward a greener future."

"Рішення уряду виділити кошти на проекти з використання відновлювальних джерел енергії - позитивний крок до зеленого майбутнього."
[57]

У цьому випадку, переклад вдало відображає семантичну адекватність, використовуючи термін *"зелене майбутнє"* для передачі ідеї екологічно сталих рішень.

"The environmental summit aims to foster international cooperation in addressing climate change issues."

"Екологічний саміт має на меті сприяти міжнародному співробітництву у вирішенні проблем зміни клімату." [57]

Переклад точно відображає семантичний зміст, використовуючи *"сприяти міжнародному співробітництву"* для передачі ідеї спільних зусиль у вирішенні проблем зміни клімату.

"The report highlights the urgency of conservation efforts to protect endangered species."

"Звіт підкреслює терміновість зусиль збереження для захисту видів, які перебувають під загрозою." [57]

В даному випадку, переклад вдало передає семантичний акцент на терміновість зусиль у збереженні, використовуючи *"терміновість зусиль збереження."*

"The government's initiative to combat air pollution includes the promotion of electric vehicles and the implementation of stricter emission standards."

"Ініціатива уряду боротьби із забрудненням повітря включає в себе підтримку електромобілів та впровадження строжших норм викидів." [57]

В даному випадку, контекстуальний переклад вдалий, оскільки передає конкретні заходи, які призначені для боротьби із забрудненням повітря, включаючи підтримку електромобілів та впровадження строжших норм викидів.

"The international community is calling for immediate action to address the environmental crisis unfolding in the Amazon rainforest."

"Міжнародна спільнота закликає до негайних заходів у зв'язку з екологічною кризою, що розгортається в Амазонському дощовому лісі." [57]

Переклад вдалий, оскільки враховує контекст екологічної кризи та наголошує на необхідності негайних заходів у зв'язку з цією кризою.

"Scientists warn that the melting ice caps pose a serious threat to coastal cities, and urgent measures are needed to mitigate the impact of climate change."

"Вчені попереджають, що танення льодовиків становить серйозну загрозу прибережним містам, і потрібні термінові заходи для пом'якшення впливу зміни клімату." [57]

Контекстуальний переклад відображає семантику тексту, де вчені наголошують на серйозних наслідках танення льодовиків та необхідності термінових заходів для пом'якшення впливу зміни клімату.

"The new environmental policies have sparked a green revolution, transforming the way industries approach sustainability."

"Нові екологічні політики розпочали зелену революцію, трансформуючи підхід промисловостей до сталого розвитку." [57]

Асоціативний переклад вдалий, оскільки використовує термін "зелена революція", що асоціюється із значущими змінами та покращеннями в екологічній сфері.

"The conservation project aims to create a haven for endangered species, providing a sanctuary where they can thrive."

"Проект збереження має на меті створити притулок для видів, які перебувають під загрозою, забезпечуючи їм притулок, де вони можуть процвітати." [57]

В асоціативному перекладі вдало використано терміни *"притулок"* та *"притулок"*, що надає тексту аспект захисту та безпеки для загрожених видів.

"The green initiative encourages businesses to adopt eco-friendly practices, fostering a sustainable ethos within the corporate world."

"Зелена ініціатива закликає підприємства приймати екологічно безпечні практики, сприяючи створенню сталого етичного кодексу в корпоративному світі." [57]

Асоціативний переклад використовує терміни *"екологічно безпечні практики"* та *"сталий етичний кодекс"*, асоціюючи їх із відповідальністю та сталістю у бізнесі.

2.3 Аналіз перекладу на прикладах конкретних текстів: успішні та проблемні моменти

В сучасному глобальному суспільстві, де екологічні питання стають невід'ємною частиною нашого повсякденного ділового та наукового обговорення, особлива увага приділяється ефективному перекладу екологічної лексики для точного відображення та розуміння термінів і концепцій. Ретельне вивчення таких аспектів дозволяє визначити стратегії, що сприяють точній і адекватній передачі екологічної термінології в українському перекладі, а також виявити напрямки для подальшого вдосконалення цього процесу.

Під час аналізу англійських медійних текстів BBC News та їх офіційних перекладів на українську мову було виявлено кілька успішних моментів, які свідчать про високий рівень перекладацької компетентності. Наприклад, в оригінальному тексті було використано фразу *"global environmental concerns"*,

що вдало перекладено як *"глобальні екологічні проблеми"* [57]. У цьому випадку, перекладач ефективно передав сутність та масштабність проблем, зберігаючи точність мовлення.

Ще одним успішним моментом є використання еквіваленту для терміну *"sustainable development"*, який був перекладений як *"сталий розвиток"*[57]. Цей вибір дозволяє зберегти оригінальний зміст і підкреслити важливість екологічної стійкості у розвитку. Аналізуючи ці приклади, можна зазначити, що переклад відзначається не лише лінгвістичною точністю, але й умінням передати тонкості екологічної лексики з урахуванням контексту. Такий підхід підвищує рівень зрозуміння аудиторії та допомагає зберегти ключові аспекти оригінального матеріалу у перекладі.

Під час аналізу англійських медійних текстів BBC News та їх українських перекладів було виявлено кілька проблемних моментів, що відображають виклики в передачі екологічної інформації. Наприклад, у випадку фрази *"climate change mitigation"*, яка була перекладена як *"зменшення зміни клімату"*[57], відбулася втрата оригінального значення та акценту на заходах з лагодження змін клімату. Такий переклад може призвести до неправильного розуміння концепції.

Ще однією проблемою є переклад терміну *"environmental impact assessment"*, який був відтворений як *"оцінка впливу на навколишнє середовище"*[57]. У цьому випадку, переклад не передає повноцінно всіх аспектів оцінки впливу, включаючи аналіз ризиків та можливих наслідків. Аналізуючи ці приклади, можна зазначити, що проблеми в перекладі виникають через недостатнє урахування контексту та специфіки екологічної лексики. Покращення точності та адекватності перекладу може вимагати уважнішого врахування фахових аспектів та зв'язків між термінами у екологічних текстах.

Для подолання проблем, виявлених під час аналізу перекладу англійських медійних текстів BBC News на українську мову, можна впроваджувати кілька стратегій. Важливо підкреслити необхідність глибокого розуміння екологічних термінів та контексту, в якому вони використовуються. Це може включати співпрацю з експертами з області екології, які можуть надати докладні пояснення та рекомендації щодо кращого перекладу. Важливо вдосконалити технологічні засоби перекладу, такі як термінологічні бази даних та машинне навчання, щоб забезпечити точність та консистентність у перекладі екологічної лексики.

Акцент слід зробити на навчанні перекладачів, які спеціалізуються на медійних текстах з екологічною тематикою. Це допоможе підвищити їхню експертизу та вміння вирішувати термінологічні та стилістичні виклики. Застосування цих стратегій дозволить поліпшити рівень перекладу екологічної лексики у медійних текстах та забезпечити більш точне та зрозуміле відтворення специфіки термінів українською мовою.

Висновки до другого розділу

В ході аналізу англійських медійних текстів BBC News було виявлено, що ідентифікація та класифікація екологічних термінів і фраз відбувається з врахуванням різноманітних аспектів. Рубрики, такі як "Climate Change," "Wildlife Conservation," і "Green Technology," визначають пріоритети та надають конкретний контекст екологічним питанням. У відеоматеріалах використовуються візуальні елементи, інтерв'ю експертів та акцентовані терміни, спрямовані на формування у глядачів розуміння та емоційне відгук на екологічні проблеми. Такий підхід створює комплексний образ сучасних екологічних викликів та заохочує глибше розуміння цих питань серед аудиторії.

У процесі дослідження стратегій та прийомів перекладу англійської екологічної лексики на українську мову виявлено ефективне використання асоціаційних перекладів для передачі специфічних екологічних термінів. Приклади таких перекладів включають використання термінів, що асоціюються із конкретними ідеями та цінностями, сприяючи точному відтворенню смислу та врахованню культурних контекстів. Також були використані експресивні та стилістичні засоби для забезпечення природності та емоційної виразності українського перекладу екологічних концепцій.

Під час аналізу перекладу конкретних текстів з англійських медійних матеріалів BBC News на українську мову виявлено як успішні, так і проблемні моменти. Успішні переклади відзначаються точністю та відтворенням сенсу екологічної лексики, збереженням стилістичних особливостей оригіналу. Однак проблеми виникають у випадках, коли терміни потребують докладного контекстуального роз'яснення, або коли існують труднощі в підборі еквівалентів, особливо враховуючи культурні відмінності. Для вирішення цих питань важливо вдосконалювати технологічні засоби перекладу, співпрацювати з екологічними експертами та надавати перекладачам спеціалізовану підготовку в області екології та медійного перекладу.

РОЗДІЛ 3. ВПЛИВ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ НА РОЗУМІННЯ МЕДІЙНИХ ТЕКСТІВ

3.1 Оцінка впливу перекладу на сприйняття та розуміння екологічних тем українським читачем

Вплив лексичних виборів у перекладі екологічної лексики на українську мову може значно впливати на розуміння та сприйняття матеріалу читачем. Важливо, щоб перекладач вибирав такі терміни та вирази, які відповідають специфіці української мови і водночас точно передають значення оригіналу. Наприклад, вибір адекватних еквівалентів для англійських термінів, що стосуються екологічних проблем, може забезпечити зрозумілість та консистентність у використанні термінології [49, с. 112].

Водночас, некоректний або неправильний переклад може спричинити непорозуміння читача, порушуючи логіку і збиваючи з теми. Перекладач повинен уникати вживання слів, які мають різні асоціації чи несуть додаткові значення в українській культурі, щоб уникнути спотворення інтенцій автора та забезпечити правильне сприйняття екологічної інформації. Такий аспект лексичних виборів може визначати ефективність комунікації та розуміння медійного контенту з екологічною тематикою українським читачем.

Враховання культурних особливостей у перекладі екологічної лексики є критичним елементом для забезпечення адекватного розуміння та прийняття інформації читачем. Перекладач повинен враховувати не лише лінгвістичні відмінності, але й культурні нюанси, щоб зберегти сенс та контекст оригіналу. Наприклад, вибір еквівалентів для культурно зумовлених термінів або враховання особливостей сприйняття екологічних понять українською аудиторією впливає на ефективність перекладу [33].

Врахування культурних відмінностей виключає вживання термінів, які можуть мати негативне або специфічне значення в українській культурі. Забезпечення культурної адаптації перекладу сприяє легшому розумінню та прийняттю інформації, а також уникненню можливих конфліктів чи непорозумінь. Врахування цього аспекту дозволяє перекладачеві створювати текст, який адаптований до культурних особливостей читача та відповідає його сприйняттю екологічної лексики [58, с. 96].

Синтаксична структура перекладу грає важливу роль у зручності розуміння тексту читачем. Варіанти розміщення слів та конструкцій повинні відповідати українським граматичним нормам і структурним особливостям. Правильне використання синтаксичних засобів дозволяє створити легкочитані та логічно вибудовані речення, що сприяє кращому сприйняттю тексту. Важливо уникати вживання структур, які можуть викликати плутанину чи непорозуміння українського читача. Збереження структурної логіки оригіналу в контексті української граматичної системи дозволяє досягти гармонії між точністю перекладу і зручністю сприйняття. Синтаксичні конструкції повинні бути адаптовані до лінгвістичних відмінностей, зберігаючи при цьому структурну логіку оригінального тексту [52].

Емоційний тон в перекладі є ключовим аспектом, оскільки він визначає сприйняття тексту читачем та впливає на його емоційну реакцію до поданої інформації, особливо у контексті екологічних проблем та рішень. Успішний переклад повинен передавати не лише семантичний зміст, але й емоційні відтінки, які притаманні оригінальному тексту. Забезпечення точного вираження емоційного забарвлення оригіналу допомагає читачеві відчути той самий емоційний навантаження, який автор мав на увазі. У контексті екологічних тем це особливо важливо, оскільки емоційне залучення може мобілізувати читача до прийняття активних екологічних рішень чи заходів [1].

Проте, важливо зазначити, що емоційний тон може мати різні відтінки, і успішність перекладу в цьому відношенні залежить від точності передачі конкретних емоцій та їхнього впливу на читача в українському контексті. Адекватний переклад емоційних аспектів сприяє ефективному сприйняттю екологічної інформації та підвищує рівень екологічної свідомості читача [32].

Загальне розуміння перекладу в контексті екологічних текстів грає важливу роль у сприйнятті інформації читачем. Успішний переклад повинен забезпечити чітке, логічне та доступне розуміння всіх аспектів тексту, включаючи термінологію, наукові концепції, та відтворення емоційного фону оригіналу.

Важливо, щоб переклад відображав не лише буквальний зміст, а й зберігав той самий сенс та структуру оригіналу. Це допомагає читачам легше вписатися у контекст екологічної тематики та розуміти проблеми та рішення, які пропонуються. Забезпечення загального розуміння також передбачає врахування аудиторії та культурних особливостей читачів, щоб переклад відповідав їхнім очікуванням та максимально відображав зміст оригіналу в контексті української мови та культури.

3.2 Роль перекладача у формуванні екологічної свідомості через медійні тексти

Важливою рисою ролі перекладача у формуванні екологічної свідомості через медійні тексти є його здатність відтворювати наукову точність. Оскільки екологічні тексти часто містять специфічну термінологію та наукові концепції, перекладач повинен глибоко розуміти ці аспекти та забезпечувати їх вірний переклад. Він повинен бути експертом у відповідній галузі, щоб передати не лише смисловий зміст, але й наукову точність оригіналу. Це важливо для того, щоб читачі мали можливість отримувати достовірну інформацію щодо

екологічних питань та розвивали свою наукову обізнаність. Врахування деталей та тщательне відтворення наукового контексту в перекладі сприяє формуванню екологічної свідомості серед читачів [54].

Ключовою функцією перекладача у формуванні екологічної свідомості через медійні тексти є здатність адаптувати переклад до цільової аудиторії. Перекладач повинен враховувати культурні, соціальні та лінгвістичні відмінності між джерелом і цільовою мовою, щоб ефективно комунікувати ідеї щодо екологічних питань. Це означає вибір відповідних слів, конструкцій речень та виразів, які б не лише передавали інформацію, але й були зрозумілими та прийнятними для членів конкретної культурної групи. Адаптація до цільової аудиторії сприяє ефективній комунікації екологічних ідей, роблячи їх більш доступними та привабливими для різних груп читачів.

Перекладач повинен зберігати емоційне забарвлення оригіналу. Медійні тексти часто не лише надають інформацію, але і викликають емоційну відповідь у читача. Перекладач повинен бути уважним до тону та настрою оригіналу, стараючись передати не лише зміст, але й емоційні аспекти тексту. Це може включати в себе використання відповідних лексичних одиниць, обрання адекватних стилістичних засобів та уникання трансформацій, які можуть призвести до втрати емоційної насиченості. Збереження емоційного забарвлення в перекладі сприяє залученню читача та активізації його інтересу до екологічних питань [35].

Перекладач також не повинен забувати про врахування культурних особливостей. Переклад не лише передає мовні конструкції, але і впливає на сприйняття тексту у конкретній культурі. Перекладач повинен бути усвідомленим про культурні відмінності і вміти адаптувати контент так, щоб він був зрозумілим і прийнятним для цільової аудиторії. Це включає в себе використання відомих та прийнятних термінів, уникання культурно зумовлених

непорозуміння і врахування менталітету читачів. Невірне розуміння культурних контекстів може призвести до спотворення змісту та втрати довіри аудиторії, тому врахування культурних особливостей є важливим елементом успішного перекладу медійних текстів з екологічною тематикою [53].

Ще одним аспектом ролі перекладача у формуванні екологічної свідомості через медійні тексти є стимулювання діалогу та обговорення. Перекладач повинен враховувати потреби читачів у взаємодії та висловлюванні своїх думок. Використання мовних засобів, що підтримують активний діалог, сприяє залученню аудиторії до обговорення екологічних питань. Важливо враховувати культурні та соціальні нюанси комунікації, щоб створити зручний простір для взаємодії. Сприяючи обговоренню екологічних тем, перекладач допомагає підтримати активну участь читачів у процесі формування їхньої свідомості та сприяє розбудові спільної екологічної платформи.

3.3 Рекомендації щодо вдосконалення перекладу екологічної лексики в медійних текстах

Вдосконалення лексичного аспекту перекладу екологічної лексики є ключовим завданням для забезпечення точності та наукової коректності перекладу. Однією з пропозицій є активна розробка та використання спеціалізованих термінологічних баз даних, які охоплюють широкий спектр екологічних термінів. Це дозволить перекладачам оперативно знаходити точні еквіваленти, забезпечуючи консистентність та уніфікацію термінології [23].

Розробка стандартизованих термінологічних підручників та довідників з екології може сприяти уніфікації перекладу. Важливо враховувати виняткові особливості та новітні терміни, що з'являються в галузі екології, та систематично оновлювати такі ресурси для відображення актуальних змін у галузі. Використання термінів у контексті, який враховує специфіку української

мови та особливості сприйняття читачів, може покращити якість перекладу. Це передбачає не лише трансляцію термінів, але й їх адаптацію до культурного тла та вимог аудиторії [40].

Впровадження технологічних інновацій в процес перекладу екологічних текстів визначається як ключовий аспект для покращення ефективності та точності перекладу. Однією зі стратегій може бути використання машинного навчання та штучного інтелекту для автоматичного аналізу та перекладу текстів. Такі системи можуть виявляти та враховувати специфічні терміни, а також автоматично адаптуватися до нових термінів, що з'являються в галузі екології.

Використання спеціалізованих перекладацьких платформ та програмних інструментів, які інтегрують технології машинного навчання, може допомогти в автоматизації процесу перекладу та підвищенні продуктивності перекладачів. Такі інструменти можуть пропонувати альтернативні варіанти перекладу, базуючись на контексті та враховуючи стилістичні особливості мови. Застосування технологічних інновацій у перекладі екологічних текстів може сприяти покращенню ефективності та якості перекладу, забезпечуючи швидке та точне відтворення специфічної лексики галузі.

Сприяння культурній адаптації в перекладі екологічної лексики визначається необхідністю врахування культурних особливостей та контекстуальних реалій як у мові джерела, так і у мові призначення. Однією з ключових стратегій є інтеграція локалізованих термінів та виразів, які відображають місцеву специфіку та особливості. Перекладач повинен бути чутливим до культурних конотацій та використовувати власний досвід та знання місцевої культури для точного відтворення сенсу тексту [43, с. 78].

Сприяння культурній адаптації передбачає уникання буквального перекладу, який може викликати непорозуміння або навіть спричинити

негативний ефект. Перекладач повинен враховувати не лише лінгвістичні аспекти, а й культурні особливості вибору слів та виразів. Важливо також враховувати соціокультурний контекст та цінності цільової аудиторії, забезпечуючи таким чином адекватне сприйняття перекладу.

Розширення використання мультимедійних елементів у перекладі екологічної лексики в медійних текстах є ключовою стратегією для підвищення ефективності сприйняття та розуміння інформації. Використання візуальних елементів, таких як зображення, графіки, діаграми, та аудіо- та відеоматеріали, може значно збагатити текст та робити його більш доступним для аудиторії [48, с. 120].

Мультимедійні елементи можуть слугувати ілюстраціями для термінів та понять, що допомагає читачам краще їх уявити та зрозуміти. Крім того, вони можуть допомагати в передачі емоційного забарвлення тексту, особливо в контексті екологічних проблем. Важливо підкреслити, що використання мультимедійних засобів в перекладі вимагає уважного відбору матеріалів та їх адаптації до культурних особливостей цільової аудиторії для досягнення оптимального впливу на читачів.

Систематичний аналіз ефективності перекладу екологічної лексики в медійних текстах є необхідною складовою для постійного вдосконалення перекладацького процесу. Цей аналіз передбачає вивчення реакції читачів на перекладений контент, враховуючи їхні відгуки, сприйняття та розуміння переданої інформації [20].

Під час аналізу ефективності важливо враховувати якість лексичних виборів, точність передачі термінології, адекватність відображення синтаксичної структури та збереження емоційного забарвлення оригіналу. Метою систематичного аналізу є виявлення успішних аспектів перекладу та

виявлення можливих проблем для подальшого вдосконалення комунікації та забезпечення максимальної зрозумілості та впливу на аудиторію.

Висновки до третього розділу

Оцінка впливу перекладу на сприйняття та розуміння екологічних тем українським читачем визначається успішністю передачі не лише буквального значення тексту, а й збереженням наукової та емоційної сутності оригіналу. Успішний переклад повинен забезпечити чітке розуміння термінів, концепцій та емоційного вибуху, враховуючи культурні особливості та зручність розуміння тексту. Однак для досягнення максимального впливу, переклад також повинен адаптуватися до аудиторії та сприйматися читачем як логічний та емоційно збагачений вираз екологічних ідей та викликів.

У висвітленні ролі перекладача у формуванні екологічної свідомості через медійні тексти виділились кілька ключових аспектів. Важливість точності та науковості перекладу, що забезпечує правильне розуміння екологічних термінів та концепцій. Адаптація до цільової аудиторії та збереження емоційного забарвлення для залучення читачів. Культурні особливості виявилися важливим фактором для успішного перекладу та впливу на сприйняття. Невід'ємна роль перекладача у створенні діалогу та обговоренні екологічних питань, що стимулює активну участь аудиторії у формуванні свідомості.

Пропозиції щодо вдосконалення перекладу екологічної лексики в медійних текстах орієнтовані на кілька ключових аспектів. Необхідно акцентувати увагу на лексичних виборах, забезпечуючи точність і адекватність термінологічного відтворення. Використання технологічних інновацій, таких як машинний переклад та інструменти аналізу текстів, може значно полегшити та покращити процес перекладу. Застосування мультимедійних елементів, таких як графіка та відео, може допомогти у зрозумілій візуалізації екологічних понять.

Врахування культурних особливостей та сприяння культурній адаптації може підвищити ефективність перекладу, забезпечуючи аудиторії більший рівень ідентифікації з темою та контекстом. Систематичний аналіз ефективності є важливим інструментом для постійного удосконалення процесу перекладу та забезпечення високої якості передачі екологічної інформації.

ВИСНОВКИ

У рамках огляду основних підходів до перекладу та відтворення специфіки екологічної лексики було розглянуто ключові аспекти, включаючи семантичні, морфологічні, синтаксичні, та семіотичні виміри перекладу. Визначено, що лінгвістичні та культурні аспекти важливі для точного та ефективного відтворення екологічних термінів. Розглянуті стратегії вибору еквівалентів, використання термінологічних баз даних, а також вплив технологічних інновацій на процес перекладу. Такий огляд підкреслює необхідність комплексного підходу до перекладу екологічної лексики, де лінгвістична точність, культурна відповідність та використання сучасних технологій взаємодіють для досягнення високого стандарту перекладу в цій науковій галузі.

Роль контексту та культурних аспектів у перекладі екологічних термінів та виразів визначається їхнім впливом на точність та зрозумілість передачі семантики. Контекст визначає точне значення термінів у різних ситуаціях, а культурні аспекти впливають на сприйняття та емоційний відгук до них. Розуміння культурних конотацій та урахування культурного контексту є критичним для забезпечення природності та адаптації екологічної термінології в перекладі, що сприяє ефективному взаєморозумінню та підтримує мету передачі екологічних ідей та концепцій у різних культурних середовищах.

У висвітленні особливостей перекладу медійних текстів з акцентом на екологічну тематику визначено ключові аспекти, які включають точність передачі наукової інформації та термінології, урахування емоційного забарвлення та гуманітарних аспектів, збереження ефективності мультимедійних елементів, а також важливість креативності та адаптації стилю до драматичного характеру екологічних криз та катастроф. Перекладач повинен

виявити баланс між науковістю та емоційністю, забезпечуючи інформативність та вражаючу силу медійного контенту для ефективної комунікації з аудиторією.

В ході аналізу англійських медійних текстів BBC News було виявлено, що ідентифікація та класифікація екологічних термінів і фраз відбувається з врахуванням різноманітних аспектів. Рубрики, такі як "Climate Change," "Wildlife Conservation," і "Green Technology," визначають пріоритети та надають конкретний контекст екологічним питанням. У відеоматеріалах використовуються візуальні елементи, інтерв'ю експертів та акцентовані терміни, спрямовані на формування у глядачів розуміння та емоційне відгук на екологічні проблеми. Такий підхід створює комплексний образ сучасних екологічних викликів та заохочує глибше розуміння цих питань серед аудиторії.

У процесі дослідження стратегій та прийомів перекладу англійської екологічної лексики на українську мову виявлено ефективне використання асоціаційних перекладів для передачі специфічних екологічних термінів. Приклади таких перекладів включають використання термінів, що асоціюються із конкретними ідеями та цінностями, сприяючи точному відтворенню смислу та врахуванню культурних контекстів. Також були використані експресивні та стилістичні засоби для забезпечення природності та емоційної виразності українського перекладу екологічних концепцій.

Під час аналізу перекладу конкретних текстів з англійських медійних матеріалів BBC News на українську мову виявлено як успішні, так і проблемні моменти. Успішні переклади відзначаються точністю та відтворенням сенсу екологічної лексики, збереженням стилістичних особливостей оригіналу. Однак проблеми виникають у випадках, коли терміни потребують докладного контекстуального роз'яснення, або коли існують труднощі в підборі еквівалентів, особливо враховуючи культурні відмінності. Для вирішення цих питань важливо вдосконалювати технологічні засоби перекладу, співпрацювати

з екологічними експертами та надавати перекладачам спеціалізовану підготовку в області екології та медійного перекладу.

Оцінка впливу перекладу на сприйняття та розуміння екологічних тем українським читачем визначається успішністю передачі не лише буквального значення тексту, а й збереженням наукової та емоційної сутності оригіналу. Успішний переклад повинен забезпечити чітке розуміння термінів, концепцій та емоційного вибуху, враховуючи культурні особливості та зручність розуміння тексту. Однак для досягнення максимального впливу, переклад також повинен адаптуватися до аудиторії та сприйматися читачем як логічний та емоційно збагачений вираз екологічних ідей та викликів.

У висвітленні ролі перекладача у формуванні екологічної свідомості через медійні тексти виділились кілька ключових аспектів. Важливість точності та науковості перекладу, що забезпечує правильне розуміння екологічних термінів та концепцій. Адаптація до цільової аудиторії та збереження емоційного забарвлення для залучення читачів. Культурні особливості виявилися важливим фактором для успішного перекладу та впливу на сприйняття. Невід'ємна роль перекладача у створенні діалогу та обговоренні екологічних питань, що стимулює активну участь аудиторії у формуванні свідомості.

Рекомендації щодо вдосконалення перекладу екологічної лексики в медійних текстах орієнтовані на кілька ключових аспектів. Необхідно акцентувати увагу на лексичних виборах, забезпечуючи точність і адекватність термінологічного відтворення. Використання технологічних інновацій, таких як машинний переклад та інструменти аналізу текстів, може значно полегшити та покращити процес перекладу. Застосування мультимедійних елементів, таких як графіка та відео, може допомогти у зрозумілій візуалізації екологічних понять. Врахування культурних особливостей та сприяння культурній адаптації може підвищити ефективність перекладу, забезпечуючи аудиторії більший рівень

ідентифікації з темою та контекстом. Систематичний аналіз ефективності є важливим інструментом для постійного удосконалення процесу перекладу та забезпечення високої якості передачі екологічної інформації.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо у аналізі екологічної лексики в інших типах медіа-текстів, зокрема дописах на блогах, аналітичних оглядах, інтерв'ю тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балюта Е. Г. Нова лексика та фразеологія англійської мови сфери охорони довкілля: структурно-семантичні і функціональні параметри: автореф. дис. канд. філол. Одеса, 2017. 20 с.
2. Бевзо Г.А. Джерела походження екологічної термінології в англійській та українській мовах: дис. ...канд. філол. наук. Львів, 2017. 78 с.
3. Бондаренко Т. Концепт «серце» в англійській та українській фразеології. Прийоми перекладу. 2014. Вип. 5. С.129-130. URL: <http://xn--e1aajfpcds8ay4h.com.ua/pages/view/378>.
4. Васюкова Г. Т. Екологія. Наукова бібліотека онлайн. 2020. с. 80-85. URL: http://mobile.pidruchniki.ws/19310710/ekologiya/zakoni_zakonodavchi_akti_galzi_o_h_aroni_navkolishnogo_prirodnogo_seredovischa_diyut_ukrayini.
5. Власова Т. І. Посібник з англійської мови перекладу : навч. пос. для студ. вищих навч. Закладів / Т. І. Власова. Дніпро : Дніпропетровський нац. ун-т залізн. транспорту ім. акад. В. Лазаряна, 2015. 64 с.
6. Галинська О. М. Природний код культури в українських і англійських інтертекстуальних фразеологімах. 2014. Вип. 7. С. 8 URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/852>.
7. Глущенко В. А. Лінгвістичний метод і його структура. Мовознавство. 2014. No 6. С. 32–44.
8. Григоренко Н. О. Структурно-семантичні особливості термінів у сучасній англійській мові. Науковий вісник НУБіП України. Київ, 2014. Вип. 150. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnu/2010_150/10gno.pdf.

9. Грищеня О. Поняття мовної та концептуальної картин світу у науці про мову. 2018. с. 1-5. URL: <http://naub.oa.edu.ua/2012/ponyattya-movnoji-takontseptualnoji-kartyn-svitu-u-nautsi-pro-movu/>.

10. Денисова С. П. Картина світу та суміжні поняття в зіставних дослідженнях. Проблеми зіставної семантики. Київ: Видавн. центр КНЛУ, 2015. Вип. 7. С. 9–15.

11. Джигирей В. С., Сторожук В. М., Яцюк Р. А. Основи екології та, охорона навколишнього природного середовища (екологія та охорона природи). Львів: Афіша. 2014. 272 с.

12. Єрмоленко С. Я. Методи стилістичних досліджень. Українська лінгвостилістика ХХ початку ХХІ ст.: система понять і бібліографічні джерела / за ред. д-ра філол. наук, проф. С. Я. Єрмоленко. Київ: Грамота, 2017. С. 13–17.

13. Єсипенко Н. Г. Концепт, концептуалізація, концептуальний аналіз. Вісник Житомирського державного університету. Філологічні науки. 2014. Вип. 56. С. 77–80.

14. Жихарева О. О. Екологічний дискурс: когнітивний підхід. 2014. Вип.5. URL: <http://langconf.fl.kpi.ua/ru/node/>.

15. Жихарева О. О. Поняттєва структура концепту екологія в сучасній англійській мові. Лінгвокогнітивні та соціокультурні аспекти комунікації: II 92 Міжнар. наук.-практ. заочна конф. URL: naub.oa.edu.ua/category/departments/filologist/page/7/.

16. Загорійчук А. О. Методи лінгвістичних досліджень: рубрика Соціум. Наука. Культура, Філологічні науки. 2018. URL: <http://intkonf.org/zagoriychuk-akpn-orlovska-ov-metodi-lingvistichnihdoslidzhen/>.

17. Зацний Ю. А., Єнікеєва С. М., Клименко О. Л. Основи неології та проблеми перекладу неологізмів : навч. пос. / Ю. А. Зацний, С. М. Єнікеєва, О. Л. Клименко. Запоріжжя : Запорізький нац. ун-т, 2014. 350 с.

18. Зоріна Н. О. Впорядкування екологічної термінології при викладанні курсів "Загальна екологія" та "Основи екології". Прикарпатський вісник НТШ "Пульс". Серія "Екологічна безпека та раціональне природокористування". 2019. № 4 (8). С. 181–187.
19. Карабан В. І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську: навч. пос.-довідник для студ. вищ. закладів освіти / В. І. Карабан, Дж. Мейс. Вінниця : Нова книга, 2014. 608 с.
20. Кечеджі О. В. Особливості творення афіксальних неологізмів сфери екології у сучасній англійській мові / О. В. Кечерджі // Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. 2014. № 24 (63). С. 49–55.
21. Кияк Т. Р., Каменська О. І. Семантичні аспекти нормалізації термінологічних одиниць. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2018. № 38. С. 77–80.
22. Клименко М.О., Вакуленко О.В., Сахнюк О.В. Англо-український тлумачний словник термінів і термінологічних скорочень з екології та охорони довкілля. Рівне: РДТУ, 2014. 336 с.
23. Колесник Д. М., Пашковська Н. А. Структурний та семантичний аспекти англійської термінології. Гуманітарний вісник: всеукр. зб. наук. праць. Серія: іноземна філологія. Черкаси: ЧДТУ, 2017. С. 388–391.
24. Косенко О. С. Мовна картина світу. Мовні і концептуальні картини світу: зб. наук. пр. Київ: ВПЦ "Київський ун-т". 2015. № 15. С. 105-114.
25. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підруч. 2-ге вид., випр. І доп. Київ: Академія, 2016. 464 с.
26. Крет О. Д. Конверсія як один із шляхів збагачення словника англійської мови. Вісник Житомирського державного університету. 2014. № 17. С. 164–165.

27. Крупа М. П. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Тернопіль: Підруч. і посіб., 2015. 416 с.
28. Лех О.С., Кисилиця Г. Поняття дискурсу в сучасній лінгвістиці та лінгвістиці тексту. 2015. с. 90.
29. Літвінова А.С. Джерела походження екологічної термінології в англійській мові: бакалаврська. роб. Київ, 2017.
30. Мацько Л. І. Методологія і методи стилістики. Стилiстика української мови: підруч. / О. М. Сидоренко, О. М. Мацько; за ред. Л. І. Мацько. Київ: Вища шк., 2013. С. 11–20.
31. Медведєва, К.Ю. Структура англійських екологічних термінів. Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства : матеріали Всеукраїнської наукової конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів фак-ту іноземної філології та соціальних комунікацій, Суми, 2014. Ч.1. С. 52-54.
32. Мизин Т. О. Вербалізація концепту Weather/Погода в англійській та українській мовних картинах світу. Вісник Житомирського державного університету. Філологічні науки. 2014. Вип. 68. С. 115–118.
33. Музичук О. Лексико-семантичне поле на позначення екології. Студентські наукові записки. Серія "Філологічна" / Нац. у-нт «Острозька академія». 2014. Вип. 5. С. 120–121.
34. Овсейчик С. В. Тематична структура української екологічної термінолексики. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Mikks/2011_37/126_130.pdf.
35. Овсейчик С. В. Формування української екологічної термінології : автореф. ... дис. канд. філол. наук: 10.02.01 / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Ін-т філології. Київ, 2016. 19 с.

36. Огар А. О. Вербалізація опозиційних компонентів концепту земля (на матеріалі українського поетичного дискурсу другої половини ХХ століття). Лінгвістика і поетика тексту. Філологічні студії. 2014. Вип. 6. С. 641–647.
37. Попович Р. Г. Структурно-семантичні особливості латиномовних термінів, що функціонують у екологічній літературі. URL: <http://www.old.nuwm.rv.ua/metods/asp/vd1/Vg558.pdf>.
38. Рогоза Б. Префікси де-, дез-, диз-, дис-. URL: <http://mova.kreschatic.kiev.ua/195.htm>.
39. Розмаріца І. О. Лінгвокогнітивні особливості комунікації у сфері екології (на матеріалі сучасної англійської мови): дис. .. канд. філол. наук: 10.02.04 / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2014. 199 с.
40. Руденко Н. С. Екологічна лексика як об'єкт перекладу: теоретичний та міжнародний аспекти / Н. С. Руденко // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. 2014. № 16 (227). Ч. I. С. 55–50.
41. Саламаха М. Я. Антонімія у парадигматичних відношеннях англійської термінології сфери охорони довкілля. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2014. Вип. 28. С. 220–223.
42. Селіванова О. О. Лінгвометодологія наукова парадигма епістема. Науковий вісник Чернівецького національного університету: зб. наук. пр. / наук. ред. Б. І. Бунчук. 2019. Вип. 475–477. Слов'янська філологія. С. 200–206.
43. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми: підруч. Полтава: Довкілля-К, 2018. 712 с.
44. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія Полтава: Довкілля-К, 2016. 716 с.
45. Серебрянська І. М., Заворотько Т. М. Мовна репрезентація концептів природи у текстах друкованих ЗМІ. Філологічні трактати. 2012. Т. 4. № 3. С. 102–108.

46. Сизонов Д. Ю. Термінологічна концепція Ф. О. Нікітіної в контексті лінгвістики універсалій. *Studia Linguistica*. Київ, 2014. Вип. 4. С. 165–171.
47. Сиротин О. С. Особливості структури та перекладу біотехнологічних термінів. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія "Філологічні науки"*. 2014. № 2(4). С. 206–209.
48. Скороходько Е. Ф. Термін у науковому тексті (до створення терміноцентричної теорії наукового дискурсу): монографія. Київ: Логос, 2016. 99 с.
49. Сухарев С. М., Чундак С. Ю., Сухарева О. Ю. Основи екології та охорони довкілля: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Київ: Центр навч. літ-ри, 2016. 394 с.
50. Тиха Л. Ю. Граматична структура екологічних термінів у посібниках і підручниках для студентів-екологів. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія "Проблеми української термінології"*. 2014. № 733. С. 158–160.
51. Туровська Л. В. Історичне термінознавство в Україні кінця ХХ початку ХХІ ст. *Українська мова*. 2014. № 2. С. 67–79.
52. Хацер Г. О. Проблематика визначення поняття "дискурс" у сучасній лінгвістиці. *Сучасна англістика: стереотипність та творчість*. Харків, 2016. С. 193–195.
53. Шиманович Г. М. Метафора як когнітивний механізм номінації та її роль у мовній картині світу URL: http://library.svpurst.crimea.ua/dudchenko/165/fulltext/knp107/knp107_35-38.pdf.
54. Шматько В. Г. Екологія і організація природоохоронної діяльності. URL: http://mobile.pidruchniki.ws/1584072039565/ekologiya/ekologiya_i_organizatsiya_prirodoohoronnoyi_diyalnosti_-_shmatko_vg.

55. Щерба Д. В. Термін та його дефініція як головні онтологічні поняття термінознавства. Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка. 2016. No 28. С. 237–239.
56. Юрченко Л. І. Екологія. Бібліотека підручників онлайн. URL: http://mobile.pidruchniki.ws/15860124/ekologiya/meta_zavdannya_printsipi_ekologichnoyi_ekspertizi.
57. BBC. Science & Environment. Latest News & Updates. URL: https://www.bbc.com/news/science_and_environment.
58. Biology / P. H. Raven , G. B. Johnson (eds). Baltimore : Mosby Year Book, Inc., 2014. 852 p.
59. Bocking S. Ecologists and Environmental Politics: A History of Contemporary Ecology / S. Bocking. New Heaven and London : Yale University Press, 2018. 269 p.
60. Cunningham W. P., Saigo B. W. Environmental Science: A Global Concern. Fifth Edition / W. P. Cunningham, B. W. Saigo. N. Y. : WC 13 Mc Graw-Hill, 2017. 350 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

**Приклади речень з медійних текстів BBC News та їх офіційний
переклад українською мовою**

Зразки з оригінальних англомовних статей BBC	Офіційний переклад українською мовою
The devastating impact of deforestation on biodiversity cannot be overstated.	Руйнівний вплив вирубки лісів на біорізноманіття не може бути недооцінений.
The urgent need for sustainable energy sources is evident in the face of climate change.	Термінова необхідність відновлюваних джерел енергії очевидна в умовах зміни клімату
The government's commitment to environmental protection is commendable	Зобов'язання уряду до охорони довкілля заслуговує визнання
The government is taking unprecedented measures to curb carbon emissions	Уряд приймає непередбачені заходи для обмеження викидів вуглецю
The initiative aims to promote eco-friendly practices in the business sector	Ініціатива спрямована на сприяння екологічно-дружніх практик у сфері бізнесу
The new policy mirrors successful environmental strategies from other nations	Нова політика відображає успішні стратегії з охорони навколишнього середовища інших країн
The government is implementing measures to tackle the escalating environmental crisis	Уряд впроваджує заходи для протидії наростаючій екологічній кризі
Scientists propose innovative solutions to mitigate the impact of climate change	Вчені пропонують новаторські рішення для пом'якшення впливу зміни клімату
The community is rallying together to promote sustainable living practices	Спільнота об'єднується для сприяння сталому способу життя
The environmental activists are urging the government to step up its game in tackling deforestation	Екологічні активісти закликають уряд посилити заходи у боротьбі з обвалюванням лісів
The new policy on waste management is a game-changer in our approach to environmental sustainability	Нова політика управління відходами - це великі зміни у нашому підході до екологічної стійкості

The initiative to plant a million trees has gained traction among the general public	Ініціатива з посадження мільйона дерев здобула популярність серед громадськості
The government's decision to allocate funds for renewable energy projects is a positive step toward a greener future	Рішення уряду виділити кошти на проекти з використання відновлювальних джерел енергії - позитивний крок до зеленого майбутнього
The environmental summit aims to foster international cooperation in addressing climate change issues	Екологічний саміт має на меті сприяти міжнародному співробітництву у вирішенні проблем зміни клімату
The report highlights the urgency of conservation efforts to protect endangered species	Звіт підкреслює терміновість зусиль збереження для захисту видів, які перебувають під загрозою
The government's initiative to combat air pollution includes the promotion of electric vehicles and the implementation of stricter emission standards	Ініціатива уряду боротьби із забрудненням повітря включає в себе підтримку електромобілів та впровадження строжших норм викидів
The international community is calling for immediate action to address the environmental crisis unfolding in the Amazon rainforest	Міжнародна спільнота закликає до негайних заходів у зв'язку з екологічною кризою, що розгортається в Амазонському дощовому лісі
Scientists warn that the melting ice caps pose a serious threat to coastal cities, and urgent measures are needed to mitigate the impact of climate change	Вчені попереджають, що танення льодовиків становить серйозну загрозу прибережним містам, і потрібні термінові заходи для пом'якшення впливу зміни клімату
The new environmental policies have sparked a green revolution, transforming the way industries approach sustainability	Нові екологічні політики розпочали зелену революцію, трансформуючи підхід промисловостей до сталого розвитку
The conservation project aims to create a haven for endangered species, providing a sanctuary where they can thrive	Проект збереження має на меті створити прихисток для видів, які перебувають під загрозою, забезпечуючи їм притулок, де вони можуть процвітати
The green initiative encourages businesses to adopt eco-friendly	Зелена ініціатива закликає підприємства приймати екологічно

practices, fostering a sustainable ethos within the corporate world	безпечні практики, сприяючи створенню сталого етичного кодексу в корпоративному світі
---	---